Jaargang 116. Vrijdag, 22 Mei 1857. No. 61.

GRONINGER COURANT

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* brengen bij deze ter kennis, dat de **PASSAGE** over de **APOORTEN DRAAIBRUG** van af **Maandag den 25sten dezer voor eenigen tijd** zal zijn **GESTREMD**, terwijl het in het belang der openbare veiligheid **verboden** wordt met VRACHTWAGENS langs de **Kraanpoort** de Stad *in te rijden* of langs de **Apoort** de Stad *uit te rijden*.

GRONINGEN, 20 Mei 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Aanbesteding.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij enkele inschrijving aan te besteden:

Het BOUWEN van eene GEMETSELDE WATERDIGTE KUIP en DITO AFSLUITPUT, ter plaatsing van een GASHOUDER, ten dienste en op het terrein der Gasfabrijk.

Het Bestek en de Voorwaarden van Aanbesteding zullen van af DINGSDAG den 26sten dezer ter SECRETARIJ dezer Gemeente ter lezing liggen, en tegen betaling van 50 Cent aldaar verkrijgbaar zijn.

De op Zegel geschreven Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig de algemeene Voorwaarden, ter Secretarij der Gemeente in te leveren vóór of op **Vrijdag den 12den Junij 1857**, terwijl de opening der Biljetten en de provisionele toewijzing aan den laagsten Inschrijver zal plaats hebben op **Zaturdag den 13den Junij 1857**, des voormiddags te tien uur, in een der Vertrekken van het RAADHUIS.

Aanwijs in loco zal plaats hebben op DINGSDAG den 9den Junij, des namiddags te drie uur, terwijl nadere Inlichtingen **van af heden** te bekomen zijn aan het BUREAU van FABRIJKAGE op het Raadhuis, des voormiddags tusschen 9 en 10 uur.

GRONINGEN, 20 Mei 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

INLEVERING VAN DECLARATIËN.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* herinneren bij deze aan allen, die over het afgeloopen jaar **1856** iets, **uit welken hoofde ook**, van die Gemeente te **VORDEREN** hebben, dat zij hunne daartoe betrekkelijke DECLARATIËN ten spoedigste, immers in allen gevalle **voor het einde dezer maand Mei**, bij het GEMEENTEBESTUUR behooren in te leveren.

GRONINGEN, 11 Mei 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

Grondbelasting.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* herinneren de Ingezetenen, dat bij de Wet van den 28sten Maart 1828 (*Staatsblad* no. 8), **tijdelijke vrijstelling van Grondbelasting of van verhooging van Grondbelasting** verleend wordt voor NIEUW GESTICHTE, gedeeltelijk VERNIEUWDE en VERGROOTE of UITGEBREIDE GEBOUWEN; dat, in gevolge de Wet van den 24sten April 1843, de belanghebbenden, die op het genot van deze VRIJSTELLING aanspraak maken, verpligt zijn, van de STICHTINGEN, VERNIEUWINGEN, AAN- of BIJBOUWINGEN, in de termen van de Wet vallende, aangifte te doen binnen **zes maanden** nadat de Perceelen in gebruik gesteld zijn of voor het eerst geheel of ten deele worden betrokken, bij gebreke waarvan de aanspraak op vrijstelling is vervallen; eindelijk, dat die aangifte moet geschieden aan het Bureau der Zetters op het Raadhuis, waar de MODELLEN tot het doen van die aangifte verkrijgbaar zijn.

GRONINGEN, 11 Mei 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* maken bij deze bekend, dat in het laatst van de aanstaande maand Mei van hunnentwege een ONDERZOEK zal worden **ingesteld**, of door hen, die daartoe verpligt zijn, voldaan is aan art. 78 van het Reglement van Politie, afgekondigd den 29sten Junij 1856, houdende dat ieder Hoofdbewoner van eenig gebouwd Eigendom, ieder Gebruiker van eenig afgesloten ongebouwd Erf, en ieder Eigenaar of Beheerder van eenig ongebruikt, afgesloten, gebouwd of ongebouwd Erf, op boete van *f* 1.50 gehouden is te zorgen, dat de WIJKLETTER en NOMMER op een der Deurposten of zoo het perceel geen aan de straat uitkomende Deur heeft, op eene andere zigtbare plaats ter hoogte van minstens 1 El 5 Palm en van hoogstens 2 El ten allen tijde duidelijk in **ROODE OLIEVERW** zijn uitgedrukt, en na vertimmering of verwing dadelijk op nieuw worden geplaatst.

(De Zwarte Letters of Nommers moeten dus van de Huizen en Erven worden weggenomen.)

Bij onzekerheid omtrent de op de Huizen of Erven te stellen Letters en Nommers kunnen op het BUREAU voor het BEVOLKINGSREGISTER de noodige inlichtingen worden bekomen des voormiddags tusschen 11 en 1 uur.

GRONINGEN, 20 April 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

De **PLAATSELIJKE SCHOOLCOMMISSIE** in de Gemeente *Groningen* brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de **AANGIFTE van KINDEREN**, voor welke TOEGANG tot de STADS- of ARMENSCHOLEN dezer Gemeente tegen den 1sten September 1857 verlangd wordt, zal moeten geschieden in den loop der maand MEI aanstaande, bij den Onderwijzer der Nieuwe Ooster-Stadsschool, **H. SUIDINGH.**

GRONINGEN, 27 April 1857.

Namens de Schoolcommissie voornoemd:
A. OUDEMAN,
Secretaris.

NIEUWSTIJDINGEN.

NOORD-AMERIKA.

Wij lezen in de *Nieuwsbode*, het orgaan der Nederlanders in Noord-Amerika, van den 28sten April het volgende:

Als eenige plaats in de Vereenigde Staten de opmerking van elken Nederlander verdient, is het Grand Rapids, in Michigan; want er bestaat, buiten de volkplantingen of nederzettingen, geene plaats, waar zich, in evenredigheid der bevolking, zoo vele Nederlanders bevinden, zoodat men, bij eene oppervlakkige beschouwing, meent, dat aldaar slechts twee natiën, Amerikanen en Hollanders, wonen. Het getal der Schotten, Engelschen, Hoogduitschers, Franschen en Ieren is in vergelijking van dat der Nederlanders slechts zeer gering.

Het is mij regt aangenaam te kunnen melden, dat onze natie het meest geacht en begunstigd wordt, terwijl bij de Ieren juist het tegenovergestelde het geval is. Behalve dat de Nederlanders hier bestendig aan de Ieren worden voorgetrokken, wat betreft het verkrijgen van werk, en ook meer loon ontvangen, worden zij ook meer met publieke ambten begunstigd. Zoo hebben wij bij voorbeeld, en dit vooral ten spijt der Ieren, om voor stelen en brandstichten te waken, vijf Hollandsche nachtwakers en twee constables; voorts twee Hollandsche notarissen en een dito adsistent-postmeester. Er zijn te Grand Rapids acht Hollandsche winkeliers, van verschillenden aard, die zeer gezocht zijn en begunstigd worden, voornamelijk door de Amerikanen (de Nederlanders vergeten in dezen wel eens hunnen pligt); vervolgens een aantal Hollandsche winkelbedienden, die om taal en eerlijkheid sterk in trek zijn; verscheidene ambachtslieden, die goede zaken doen, en eene menigte knechts; een teekenmeester of kunstschilder, een bouwkundige of architect, een doctor, een schoolmeester en een predikant — allen Hollanders. Ook vindt men hier eene luciferfabrijk, die eenen Hollander toebehoort. Hieruit kan men zien, dat ons volkje, dat van de 1500 tot de 2000 zielen telt, niet geheel uit houthakkers en waterputters bestaat.

AFRIKA.

Uit Tripoli wordt gemeld, dat aldaar sedert geruimen tijd de grootste oneenigheid heerscht tusschen het Engelsche en Fransche consulaat, waarbij de Amerikaansche consul partij voor den Engelschen kiest. Reeds vroeger had de staat van spanning aanleiding gegeven tot uitdagingen, wier gevolgen echter belet of voorkomen werden. Volgens de laatste berigten is het werkelijk tot een duel gekomen tusschen den Engelschen en den Franschen vice-consul; de eerste had den Amerikaanschen consul tot getuige en de tweede den kanselier van het Fransche consulaat. Het tweegevecht had tot resultaat, dat de Engelsche vice-consul eene wond aan den arm en de Fransche eene gevaarlijke wond in de borst ontving. Soortgelijke veten onder de Europesche waardigheidsbekleeders maken een' zeer ongunstigen indruk op de bevolking.

RUSLAND.

Toen voor eenigen tijd het dagblad *le Nord* eene ophanden zijnde hervorming van het Russische toltarief aankondigden en zelfs de belangrijke verminderingen, welke daarin gemaakt waren, in bijzonderheden opsomde, twijfelde niemand in Duitschland aan de juistheid van het berigt van dit Russische orgaan. Zonder nu de officiële afkondiging van dit tarief, die, naar men voorgaf, binnen korten tijd plaats zou hebben, nader af te wachten, hebben vele handelshuizen in Duitschland, in den waan dat geen tijd te verliezen was, een grooten voorraad van koopwaren in de nabijheid der Russische grenzen opgehoopt, om die onmiddellijk na de afkondiging aldaar in te voeren. Ziende dat geen besluit van dien aard uit Petersburg volgde, begon hun de zaak verdacht voor te komen. Om zich dienaangaande zekerheid te verschaffen, hebben vele huizen zich dezer dagen tot de autoriteiten te Warschau gewend en van deze onverwijld ten antwoord bekomen, dat van eene algemeene herziening van het toltarief, in den geest van handelsvrijheid, op dit oogenblik geen de minste sprake was, en dat zelfs op de vermindering der op enkele artikelen geheven wordende inkomende regten dan eerst uitzigt zal zijn, wanneer de aansluiting der Russische en Poolsche spoorwegen met de Pruissische bewerkstelligd zal wezen, hetgeen nog wel eenigen tijd kan aanhouden, hoewel dan ook met de werkzaamheden reeds een aanvang is gemaakt.

Naar men overigens verneemt, zou het wezenlijk in het plan der regering gelegen hebben, de afsluiting der grenzen van lieverlede ten gunste van het handelsverkeer op te heffen. Het schijnt echter dat, sedert den dood van den staatsraad *Tengoborski*, die een ijverig voorstander der handelsvrijheid was en tevens het vertrouwen des Keizers genoot, het aan de voornaamste handelshuizen te Petersburg, die bij het bestaande tolstelsel zeer goede zaken deden, gelukt is de herziening van het tarief voor onbepaalden tijd te doen uitstellen.

— Naar luid van uit het zuiden des rijks in Petersburg aangekomen berigten, zijn de graanprijzen aan de oevers van de Zwarte zee en van de Azofsche zee aanmerkelijk gedaald, zoowel ter zake van het uitzigt op een gunstigen oogst, als uit hoofde van mindere aanvraag uit het buitenland.

ITALIË.

Volgens de Italiaansche dagbladen wordt de Paus op zijne reis in de legatiën alom met luide geestdrift ontvangen. Te Perugia heeft de Paus den aartshertog *Karel*, tweeden zoon van den groothertog van Toskane, die Z. H. namens zijn vader kwam begroeten, ontvangen. De Paus heeft hem met buitengewone voorkomendheid ontvangen en eigenhandig met de insignia van het grootkruis der Piusorde versierd.

— Hoezeer ook het kabinet van Londen vóór de algemeene verkiezingen genegen scheen de hand te reiken tot het herstel der staatkundige betrekking met het Napelsche, zoozeer schijnt deze denkwijze veranderd, nadat het gebleken is, dat de hernieuwing van het Parlement aan het Huis der Gemeenten eene meer vrijzinnige kleur heeft gegeven, dan te voren. Dit heeft ten gevolge gehad, dat de laatste vorderingen van het Britsche ministerie in Napels van zoodanigen aard zijn bevonden, dat de Koning der Beide Siciliën heeft begrepen, op den ingeslagen weg van toegeeflijkheid niet verder te moeten voortgaan. Het herstel der goede verstandhouding schijnt alzoo weder onbepaald te zijn verschoven.

Vroeger had de Britsche regering verklaard, bevredigd te zijn met het ontslag en de verbanning naar elders van al de staatkundige gevangenen. Maar daarop heeft lord *Clarendon* verklaard, dat Engeland nog meer verlangde en het Parlement niet bevredigd zoude zijn, zoolang er geene dadelijke hervormingen in den staatkundigen toestand werden ingevoerd. Lord *Clarendon* schijnt daarbij te volharden, en zelfs in Parijs wordt de hoop opgegeven om dien bewindsman van gevoelen te doen veranderen. Vermits nu de Keizer der Franschen ook ten aanzien van Napels met Engeland in goede verstandhouding moet verblijven, kan de Fransche minister van buitenlandsche zaken wel niet anders dan zich met de zoo stellige verklaring van lord *Clarendon* vereenigen, waaruit voortvloeit, dat de Westersche mogendheden eerst dan hare staatkundige betrekkingen met Napels zullen herstellen, zoodra aldaar te lande inderdaad doortastende hervormingen in het staatkundig leven zullen zijn ingevoerd. De kloof is derhalve wijder dan ooit en het uitzigt op eene oplossing der verwikkelingen onbepaald teruggezet.

— Uit Napels schrijft men van den 4den dezer, dat de Vesuvius op dat oogenblik hevig aan het braken was; vooral des nachts leverde deze berg een verheven schouwspel op.

SPANJE.

De regering heeft nieuwe belemmerende maatregelen, wat de drukpers aangaat, voorgesteld. Volgens het ontwerp, zal ieder die voortaan in Spanje een dagblad wil stichten, een borgtogt van omstreeks 75,000 fr. moeten storten. Voorts is door het ministerie aan de Fransche wet de verpligte onderteekening der dagblad-artikelen ontleend. Misdrijven, door de drukpers gepleegd, zullen worden beregt door eene jury, zamengesteld uit leden der regtbanken van eersten aanleg. Men gelooft wel dat de wet zal worden aangenomen, maar men is ook zeer stellig overtuigd, dat zij niet in al hare bepalingen op den duur in toepassing gebragt zal kunnen worden.

DUITSCHLAND.

Al de berigten welke men thans uit Berlijn ontvangt, gewagen van de hartelijke ontvangst, welke prins *Napoleon* van de zijde der koninklijke familie is te beurt gevallen. In de Pruissische hoofdstad heeft het zeer veel opzien gebaard, dat Koning *Frederik Wilhelm* op het groote te Potsdam gegevene diner een' feestdronk heeft ingesteld op »den Franschen prins" met bijvoeging, *dat hij wenschte, dat het beroemde geslacht, waartoe hij behoort, gedurende langen tijd Frankrijk gelukkig zal maken en dat die groote natie lang met Pruissen in vriendschap zal blijven.* Naardemaal het eene bekende zaak is, dat de Koning van Pruissen een der meest legitimistischgezinde Vorsten is van Europa, moet, naar men meent, aan de wijze waarop hij zich in dezen heeft uitgelaten, eene bijzondere beteekenis worden toegekend. In de diplomatieke kringen begrijpt men zeer goed, dat deze woorden aan den Keizer van Frankrijk bijzonder welgevallig zijn geweest en dat de regering zich zeer heeft gehaast, om die door middel van den *Moniteur* ter kennis van het Fransche volk te brengen.

De uitstap, welken prins *Napoleon* van Berlijn naar Dresden gemaakt heeft, was aan zijn oorspronkelijk reisplan geheel vreemd. De prins vatte het besluit om de slagvelden van Dresden en ook die van Leipzig en Bautzen te bezoeken, eerst te Berlijn op. Men verzekert dat zijne reis naar Dresden hoofdzakelijk dit ten doel heeft. De onderhandelingen betreffende het huwelijksplan met eene Pruissische prinses zijn nog hangende; een resultaat daarvan schijnt echter niet zoo nabij te zijn, als men in de laatste dagen dacht. De prins heeft zijn plan om zijne reis in Duitschland nog verder uit te strekken en ook Munchen en Stuttgard te bezoeken, weder opgegeven. Van Leipzig is hij Zaturdag regtstreeks naar Parijs teruggekeerd.

Wat die huwelijksplannen betreft, schijnt de dagbladpers aan prins *Napoleon* wel eene vrouw toe te willen. Reeds drie Duitsche prinsessen werden genoemd als zijne aanstaande echtgenooten, eene Beijersche, eene Saksische en eene Hohenzollern-Sigmaringsche. Nu wordt door een correspondent uit Frankfort nog eene vierde daarbij gevoegd en wel eene Pruissische. Of deze opgaven meer zijn dan loutere verzinsels zal de tijd weldra leeren.

— Van de 27 Duitsche staten, welke met Oostenrijk aan de conferentiën ter invoering eener algemeene Duitsche munt hebben deelgenomen, hebben 25 de ratificatiën van het gesloten verdrag uitgewisseld, en men ziet die van de beide overige ten eersten te gemoet. Daarmede is eene zaak tot stand gebragt, welker gevolgen belangrijk kunnen zijn. Men verwacht eerlang proeven van de muntsoorten, welke alzoo voor den algemeenen omloop in Duitschland bestemd zullen zijn.

— De burgemeester van het Oostenrijksche stadje Saaz, die nog steeds, uit kracht van een voor meer dan driehonderd jaren aan de stad verleend privilegie, de Israëlieten uit die stad verjaagde, is door de regering in het ongelijk gesteld, daar deze onmiddellijk het *veto* heeft gelegd op het besluit des burgervaders van Saaz.

— Een aantal Oostenrijksche pelgrims in het Heilige Land zijn op de terugreis van Jeruzalem naar Beyruth, in handen van roofzuchtige Beduïnen gevallen, waaruit alleen een aanzienlijk losgeld hen bevrijden kon.

GROOT-BRITTANJE.

De heer *Wood* heeft in de zitting van het Lagerhuis van Maandag het budget van marine ingediend, dat in ontvangst en uitgaaf op een bedrag van 9 millioen p. sterl. was uitgetrokken. Nadat tegen de hooge cijfers door eenige sprekers was opgekomen, verklaarde de minister, dat de Fransche marine bijna op gelijken voet stond met de Britsche zeemagt. Deze verklaring bragt de oppositie tot zwijgen en deed de budgetten toestaan; de admiraal *Napier* keurde het zelfs af, dat de heer *Wood* geen hooger bedrag had verlangd.

— Den 8sten dezer is de nieuwe leeszaal in het *Britsch Museum* voor het publiek gedurende eene week ter bezigtiging geopend, om daarna tot hare bestemming aangewend te worden. Dit lokaal, waaraan drie jaren is gearbeid, en dat *f* 1,800,000 gekost heeft, is zeker een der prachtigste, dat voor dergelijk doel bestemd is. Voor driehonderd lezers zijn gemakkelijke schrijftafels ingerigt, zoodat ieder zonder zijn' buurman te hinderen of door hem gehinderd te worden, ongestoord lezen en schrijven kan. Het gebouw is geheel van steen en ijzer vervaardigd en er is zorg gedragen voor behoorlijke ventilatie in den zomer en in den winter, en ook voor het behouden eener gelijkmatige temperatuur in groote koude of groote warmte.

— Een ingezeten van Calcutta, *Jamjetsee Jejeltboy*, die zijnen door eigen vlijt verworven rijkdom met vorstelijke mildheid tot liefdadige en algemeen nuttige doeleinden besteedt, is door het Engelsche gouvernement in den Britschen adelstand bevorderd tot den rang van baronet. Hij is de eerste inboorling van Indië, wien die eer te beurt valt.

FRANKRIJK.

De dagbladen behelzen een zeer breedvoerig berigt van het bezoek, 't welk de grootvorst *Konstantijn* heeft gebragt aan de ijzer-smelterij en de fabrijk te Creúzot. Hij is in dat etablissement ontvangen door den heer *Schneider*, den administrateur-generaal van de inrigting en tevens ondervoorzitter van het Wetgevend Ligchaam.

De grootvorst heeft met de grootste belangstelling deze werkplaats bezigtigd, welke zeer zeker tot de belangrijkste fabrijken van dien aard in Europa behoort. Het arbeidende personeel bestaat uit 9500 werklieden, de fabrijk wordt door 95 stoomwerktuigen gedreven, en in het jaar 1856 is aan producten afgezet voor eene waarde van 22 millioen fr.

De *Moniteur* deelt mede, dat de grootvorst *Konstantijn* vóór zijn vertrek van Parijs 5000 fr. aan de armen van de hoofdstad heeft geschonken. De grootvorst heeft zijne tevredenheid betuigd over zijn onthaal te Parijs.

— Sommige Parijsche dagbladen, met name de *Siècle* en de *Presse*, twee van het gouvernement onafhankelijke dagbladen van liberale kleur, vestigen gedurig de opmerkzaamheid des publieks op de aanstaande verkiezingen tot vernieuwing van het Wetgevend Ligchaam, en dit wordt door de overheid toegelaten. Zij vermanen de kiezers om van hun regt met belangstelling gebruik te maken, en zich niet door traagheid of flaauwhartigheid van het uitbrengen hunner stem te laten weêrhouden. Maar over de vraag, op welke of hoedanige personen de kiezers hunne stem dienen uit te brengen, laten zij zich niet bepaald uit. De *Siècle* zegt: »In een land als Frankrijk, hetwelk sedert zeventig jaren zoo veel verschillende gouvernementen heeft zien opkomen, bestaan natuurlijk uiteenloopende gevoelens: deze hebben regt om in een door het algemeene stemregt zamengesteld ligchaam vertegenwoordigd te worden."

Blijkens eene officiële opgave telt Frankrijk thans 9,521,220 kiezers op eene bevolking van 36,039,364 zielen; zoodat 26.41 per cent of ruim een vierde gedeelte van de bevolking regt van stemming bij de politieke verkiezingen heeft.

— Te Parijs is eene mystificatie ontdekt, waarvan zeer vele uitstekende en in alle opzigten beroemde personen de slagtoffers zijn geworden. Een gewezen dagbladschrijver, die niet genoemd wordt, uit achting voor zijne fatsoenlijke familie, en die zijne betrekking bij het blad verloren heeft, kwam op het denkbeeld om aan vele lieden, die zich een grooten naam verworven hebben op het gebied der staat- of letterkunde, te schrijven dat hij voornemens was, eene verzameling van levensschetsen der beroemdste mannen van onzen tijd in het licht te geven, en dat hij, ter vermijding van alle onnaauwkeurigheid en dwaling, hun verzocht hem eenige opgaven te willen verstrekken betreffende hunnen levensloop, hunne werken enz. De ijdelheid is eene beweegkracht die ligt in werking gebragt kan worden; de meesten dergenen tot wie onze biograaf zich wendde, haastten zich dan ook hem zoo volledig mogelijk mededeelingen in te zenden, over het algemeen eigenhandig geschreven.

De ex-journalist, eens in het bezit dier handschriften, belangwekkend niet alleen om de personen van wie zij afkomstig waren, maar ook om de naïviteit waarmede die doorluchtige personen zich zelven een grooten lof toezwaaiden, haastte

zich met niets meer dan met het verkoopen dier documenten, waarvoor hij een' inderdaad fabelachtigen prijs kreeg. Nadat deze vindingrijke speculatie gelukt was, beproefde hij ze te hervatten, maar ongelukkig ging hij wat meer onbesuisd te werk dan den eersten keer, en het bedrog werd ontdekt. Er bestond grond genoeg om eene correctioneele vervolging tegen den bedrieger in te stellen; maar de slagtoffers van den biograaf, de bespotting vreezende waaraan zij zich door de openbaarheid van het gebeurde zouden bloot stellen, trachtten de zaak te smoren, en zonder twijfel is het ook aan hunne tot dezen genomen voorzorgen te danken, dat de Fransche dagbladen met geen enkel woord van het voorval hebben gesproken.

— Bij de regering is uit Azië de belangrijke tijding ontvangen, dat de Keizer van Annam — een uitgestrekt rijk, grenzende aan China, 20 millioen inwoners tellende en drie groote provinciën, Cochinchina, Tonquin en Cambodge bevattende — geweigerd heeft om gevolg te geven aan het aanzoek van den Keizer van China tot deelneming aan den oorlog tegen Engeland, en verklaard heeft volkomen onzijdig te zullen blijven. De regering heeft dat besluit van den souverein officiëel ter kennis gebragt van de vreemde residenten.

BELGIË.

Onder voorzitting van den Koning, heeft er Zondag te Brussel weder eene langdurige ministerraad plaats gehad, waar ook nu het wetsontwerp op de liefdadigheid het voornaamste punt van behandeling uitmaakte. Het denkbeeld, dat die wet eene belangrijke wijziging zal ondergaan, wint meer en meer veld en stelt de tegenstanders eenigzins gerust.

Van den kant der liberale partij zal een voorstel in de Kamer worden gedaan tot het benoemen van eene commissie, ten einde te onderzoeken in hoeverre de grieven juist zijn, die van weêrskanten tegen de burgerlijke en geestelijke besturen van liefdadigheids-instellingen bij de thans loopende discussiën zijn op het tapijt gebragt. De partij houdt zich dan overtuigd, dat het blijken zal, dat op de inrigtingen welke onder het bestuur der geestelijken zijn, de meest billijke aanmerkingen zijn te maken, en dat het den feitelijk zal uitgemaakt worden, dat het niet goed is thans de liefdadigheids-instellingen geheel onder het gezag der geestelijkheid te brengen.

In de zitting der Kamer van Volksafgevaardigden van Maandag was de voor het publiek bestemde tribune, zoo mogelijk, nog meer bezet dan Zaturdag, hetwelk, na het voorgevallene op dien dag, algemeen werd verwacht. De voorzitter heeft, na de zitting te hebben geopend, de menigte kortelijk toegesproken, haar tot orde en rust aangespoord, en haar op het gemoed gedrukt, dat het volk, 't welk de vrijheid en de waardigheid der nationale vertegenwoordiging eerbiedigt, zich zelf daardoor verheft.

NEDERLAND.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Maandag den 18den Mei.

Na opening dezer zitting stelt de heer *van Bosse* voor, om aan den voorzitter de magtiging te verstrekken om aan den minister van financiën het verlangen der Kamer kenbaar te maken, dat haar reeds nu volledige opgaven omtrent de opbrengst der belasting op het personeel worden medegedeeld, en zulks in verband met de aanstaande behandeling van het wets-ontwerp omtrent de wijziging der wet op het personeel in de afdeelingen. De Vergadering vereenigt zich met dat voorstel.

De Kamer heeft daarop de beraadslagingen voortgezet over het wets-ontwerp tot regeling der jagt en visscherij, en wel in de eerste plaats over art. 9, waarvan de overweging op l.l. Zaturdag was afgebroken. Na eene beraadslaging tusschen de heeren *Reinders*, *van der Linden*, *Taets van Amerongen*, *Bieruma Oosting* en den *Minister van Justitie*, en na aanneming van twee amendementen respectivelijk van de heeren *van Heiden Reinestein* en *van Eck* en na verwerping van eene wijziging van den heer *Taets van Amerongen*, luidt dit artikel aldus:

» Voor zooverre daarin niet reeds voorzien is, wordt voor elke provincie door de staten, onder onze goedkeuring een reglement op de uitoefening der jagt en visscherij vastgesteld tot aanwijzing:

a) van de plaatsen voor de uitoefening der afzonderlijke jagten op waterwild;

b) van den tijd waarop het jagen op grof wild zal zijn toegelaten;

c) van de soort van vischtuigen en de grootte van de mazen der vischnetten;

d) van de breedte vereischt voor de grachten, bedoeld bij artt. 12 en 13."

De heer *Reinders* trok in den loop der behandeling een door hem voorgesteld amendement weder in.

De Vergadering heeft daarna weder behandeld art. 1 en eene beslissing genomen omtrent het daarop voorgedragen amendement van den heer *Thorbecke*, waarover de stemmen in de vorige vergadering gestaakt hadden. Die wijziging werd met 29 tegen 25 stemmen verworpen en het artikel van het wetsontwerp onveranderd aangenomen.

Naar aanleiding van het vroeger genomen besluit, heeft de Vergadering alstoen de artt. 2 en 3 in overweging genomen. Het eerste, betreffende de schriftelijke bewijzen van de eigenaars of regthebbenden, is, door de goedkeuring van een amendement van den heer *van Heiden Reinestein*, in de 4de alinea aldus veranderd:

» Tot het visschen in deze wateren, met den hengel in de hand, wordt noch acte noch vergunning vereischt," zoodat de woorden *van den vasten grond* vervallen zijn.

Art. 3, handelende over het jagt- en vischregt van derden, onderging twee veranderingen op voorstel van den heer *Godefroi*; namelijk het in de 1ste alinea voorkomende woordje *in* werd weggenomen, zoodat die alinea aldus luidt: » Het jagt- en vischregt, dat derden op gronden of wateren van anderen hebben" enz.; terwijl in de derde alinea het woord *vischwateren* veranderd is in *wateren*.

Daarop is gevolgd de overweging der artikelen na art. 9. Art. 10 werd zonder verandering goedgekeurd.

De aanvang van art. 11 werd, door de goedkeuring van eene wijziging van den heer *van Heiden Reinestein*, aldus veranderd:

» Gedeputeerde staten bepalen jaarlijks den tijd van opening en sluiting der jagt en visscherij, mitsgaders de dagen in de week waarop de korte of de lange jagt mag worden uitgeoefend, en onze commissaris in de provincie doet daarvan aankondiging, ten minste acht dagen vóór de opening en sluiting."

Art. 12 werd, na eene vrij langdurige beraadslaging tusschen de heeren *Taets van Amerongen*, *van Nispen van Sevenaer*, *Reinders*, *Thorbecke*, *van Zuijlen van Nyevelt*, *Dullert* (die een amendement voorstelde, waarmede de Kamer zich met 33 tegen 19 stemmen vereenigde) en den *Minister van Justitie*, aldus veranderd:

» Geene jagtacte, noch buitengewone magtiging wordt vereischt:

a. voor het jagen door den eigenaar of regthebbende in lust- of bouwhoven of buitenplaatsen door muren, schuttingen, rasters of grachten geheel afgesloten;

b. voor het schieten van schadelijke vogels in tuinen of fruitboomgaarden door of op last van den eigenaar of regthebbende."

De Kamer zal morgen de beraadslaging voortzetten.

Zitting van Dingsdag den 19den Mei.

De beraadslagingen worden voortgezet over het wetsontwerp op de jagt en visscherij.

De Kamer heeft, na breedvoerige beraadslagingen over art. 13, dat artikel, aldus gewijzigd, goedgekeurd:

» Geene vischacte wordt vereischt:

a. voor hen die den houder eener vischacte, daarbij zelf tegenwoordig, behulpzaam zijn in het hanteren van een vischtuig, dat door één persoon niet kan worden beheerd, de zalm- en prikvisscherij, alsmede het visschen met schakels of wargarens daaronder begrepen;

b. voor het bevisschen door den eigenaar of regthebbende van vischwater dat met geen ander in verbinding staat, of van vischwater gelegen in buitenplaatsen en lust- of bouwhoven, door muren, schuttingen, rasters of grachten geheel afgesloten; de gracht van afsluiting zelve onder zoodanig vischwater begrepen;

c. voor het visschen met den hengel in de hand."

De behandeling van art. 14 omtrent de weigering van jagtacten is uitgesteld tot na de afdoening van art. 30, ten gevolge van het verband welke beide artikelen staan, en de omstandigheid dat op art. 30 een amendement is voorgesteld, welks beslissing men eerst heeft willen afwachten.

Ook art. 15 leverde eene langdurige overweging op. Na de aanneming van een amendement van den heer *Reinders*, en eene overbreging van enkele bepalingen uit artikel 18 naar dit artikel door de Regering, werd dit artikel aldus vastgesteld:

» Onder jagen wordt in deze wet verstaan de uitoefening van een der volgende geoorloofde jagtbedrijven:

a. met valken of havikken, mits zonder honden;

b. met windhonden (lange jagt), mits zonder schietgeweer en met niet meer dan vijf honden;

c. met geweer en met of zonder staande honden of brakken;

d. het schieten van waterwild;

c. het weispel van kwartelen met steekgaren of vliegnet;

f. het vangen van waterwild, aangeduid in art. 17, met slagnetten;

g. het vangen van houtsnippen, met laat-, war- of valflouwen;

h. het vangen van eendvogels in eene eendenkooi of daarmede gelijkstaande toestel.

Alle andere pogingen of middelen om wild op te sporen, te bemagtigen of te dooden, als met zoogenaamde afdrasijers, stokgeweren, pistolen of andere verborgene wapenen, tirassen, lange netten, damnetten en wild- of konijnenstrikken, zijn verboden.

Het is insgelijks verboden zich met die voorwerpen in het veld te bevinden buiten openbare wegen en voetpaden."

Art. 16 werd, na eene verandering van Regeringswege en door de aanneming van een amendement van den heer *Nolthenius* te hebben ondergaan, aldus goedgekeurd:

» Het brengen van staande honden voor het wild in het veld, gedurende den gesloten jagttijd, het houden van klopjagten op grof wild en schadelijk gedierte ook op spoorsneeuw, het opvangen en vervoeren van fazanten en korhoenders kan geschieden na bekomen consent, kosteloos af te geven door onzen commissaris in de provincie.

De aanvrage om consent, zoowel als het consent zelf, zijn vrij van zegel.

Het consent wordt op de eerste vordering aan de met het toezigt belaste ambtenaren vertoond."

Een amendement van den heer *Westerhoff*, om in art. 17 onder *waterwild* te laten wegvallen: *zwanen en ganzen*, werd met 39 tegen 12 stemmen aangenomen.

Dat artikel luidt nu aldus:

» Onder wild wordt verstaan:

grof wild: herten en reeën;

klein wild: hazen, fazanten, korhoenders, patrijzen, houtsnippen en kwartels;

waterwild; eenden, duikers, waterhoenders, watersnippen, schrieken, kemphanen, strandloopers, wulpen en plevieren."

De beraadslaging over art. 18 is niet afgeloopen, maar zal morgen voortgezet worden.

's GRAVENHAGE, 20 Mei.

Bij kon. besluit van den 15den is benoemd tot regter in de arr.-regtbank te Goes, mr. *P. H. Saaijmans Vader*, thans griffier van die regtbank.

— Maandag is alhier de tentoonstelling van schilder kunstwerken van levende meesters plegtig door den burgemeester geopend. — Het getal der ten toon gestelde kunstwerken bedraagt verre over de 700.

— Naar de *Middelb. Ct.* verneemt, is de heer *Groen van Prinsterer* voorgedragen als curator der Leidsche hoogeschool, maar moet de Regering, om wel te bevroeden redenen, ongezind zijn, gemelde betrekking aan dien heer op te dragen.

's HERTOGENBOSCH, 18 Mei.

De luit.-kol. kommandant dezer vesting heeft bij den burgerlijken regter eene aanklagt ingediend wegens het door burgers op den 1sten dezer, ter gelegenheid van het inlijven van lotelingen dezer stad en omstreken, gepleegd feitelijk en gewelddadig verzet tegen een korporaal en twee manschappen, tijdens zij belast waren een weerspannigen milicien in hechtenis te nemen en naar de hoofdwacht over te brengen. Deze aan onze lezers bekende zaak is thans aan de bemoeijingen van den heer regter-commissaris onderworpen.

ZWOLLE, 20 Mei.

Naar men verneemt, heeft de spoorweg-commissie alhier er van afgezien om onderhandelingen met den heer *Dull c. s.* te beginnen, omdat het standpunt van waar zij uitgaat, geheel verschilt met dat van genoemden heer.

DEVENTER, 19 Mei.

Het twaalfde Nederlandsch landhuishoudkundig congres zal alhier van Maandag den 29sten Junij tot Zaturdag den 4den Julij gehouden worden. Op den eersten dag zullen de leden plegtig ontvangen worden en de commissiën in afdeelingen in het gebouw van het gymnasium vergaderen. Op Dingsdag te 11 uur zal het congres geopend worden in het atheneum-gebouw. Op Woensdag zal er eene tentoonstelling van vee plaats hebben. Op Donderdag zal de uitreiking van de prijzen voor het bekroonde op de tentoonstelling plaats hebben, en het congres andermaal eene zitting houden. Volksfeesten zullen er later plaats hebben. Op Vrijdag is de laatste zitting van het congres bepaald, en op Zaturdag zullen de omstreken bezocht worden, als Mettray, Olst, 't Loo enz. Er zullen door verschillende commissien-besturen een twintigtal verslagen en mededeelingen gedaan worden, onder welke van zeer belangrijken aard voor den landbouw. Over akkerbouw, veeteelt, zuivelbereiding, houtteelt, tuinbouw, bijenteelt, natuurkennis, land- en volkshuishoudkunde en statistiek zullen 88 verschillende zaken en onderwerpen ter sprake gebragt worden, ten einde discussiën uit te lokken. Onder die punten komen allergewigtigste zaken voor.

GRONINGEN, 21 Mei.

Naar wij vernemen, zal op Woensdag na Pinksteren, 's avonds te 7 uur, eene bijeenkomst gehouden worden voor de zendingzaak, in de boven-concertzaal alhier. De leden van het Nederlandsch zendelinggenootschap en van de vereeniging voor China zullen worden uitgenoodigd, die bijeenkomst bij te wonen. Spreken zullen de heeren Moltzer, Rutgers, Hofstede de Groot en Uden Masman.

— Ten einde te gemoet te komen aan het bezwaar van sommige deelhebbers in de Noord-Willemskanaal-maatschappij, betrekkelijk eene gedeeltelijke aanbesteding van de daarstelling van dat kanaal, had het bestuur met den laagsten inschrijver eene overeenkomst aangegaan, wat de graving van de eerste 6243 ellen betreft, die in 4 perceelen waren verdeeld. Zij was namelijk overeengekomen, dat eerst één dezer perceelen, ter keuze van het bestuur, geheel of gedeeltelijk zou worden uitgevoerd, waarna de aannemer de vrijheid zoude hebben te kiezen om of, onder voldoening van den door hem uitgevoerden arbeid dien te staken, of ook de drie overige perceelen uit te voeren.

Men meende door deze wijze van handelen, tot eene bepaalde beoordeeling te kunnen komen van de juistheid der begrooting dezer graafwerken, 't welk van te meer belang was omdat een gelijke grondslag was aangenomen voor alle graafwerken voor den geheelen aanleg van het kanaal.

Wij vernemen alzoo met genoegen, dat de aannemer zich dezer dagen heeft bereid verklaard en verbonden om ook de drie overige perceelen uit te voeren.

Wanneer dat werk is afgeloopen — 't welk voor den 1sten September a.s. moet geschied zijn — dan zal bijna de lengte van een en een vierde uur op vereischte diepte zijn gegraven, terwijl in dien tijd waarschijnlijk ook nog andere werken van dit kanaal tusschen Groningen en Assen zullen worden uitgevoerd.

— De Ebbingeboog te dezer stede heeft de proef doorgestaan, die van denzelven gevergd werd door er de beide nieuwe schepen *Sappemeer* en *Catharina* door te laten. Na ontzaggelijk veel moeite zijn deze schepen, in weerwil van hunne grootte, eergisteren en gisteren onder dien boog doorgeworsteld en in de haven gekomen, zoodat dan nu ook volgens de aankondiging van den commissaris des Konings, de groote spilsluizen heden tot nader order zijn gesloten.

— Men verneemt dat de gemeentebesturen uitgenoodigd zijn opgave te doen van het gebrekkige, dat de tegenwoordige bevolkingsregisters aankleeft en hunne zienswijze kenbaar te maken nopens de daarin te brengen verbetering, daar de minister van binnenlandsche zaken daaromtrent betere bepalingen wenscht vast te stellen.

Bij de bespreking onzer financiële aangelegenheden door den minister van financiën in de zitting van Maandag heeft z. exc., waarschijnlijk op de spoorwegondernemingen doelende, nog het volgende gezegd, dat wel verdient hier nog geleverd te worden, vooral ook met het oog op de verklaring van verhooging der uitgaven:

» Ik vlei mij, dat in den loop dezer zitting, op voordragt van mijnen geachten ambtgenoot voor de binnenl. zaken en van mij, door onzen geëerbiedigden Koning wetsontwerpen zullen worden aangeboden, die, zoo zij de goedkeuring der Staten Generaal wegdragen, belangrijke sommen zullen aanwijzen voor andere doeleinden dan schulddelging, doch daardoor het vooruitzigt wegnemen om in de eerstvolgende jaren den rentelast aanzienlijk te zien verminderen, gelijk dit in de laatste jaren op zulk een belangrijken voet heeft plaats gehad.

» Uit dien hoofde is dus in de eerste jaren op eene belangrijke vermindering van het cijfer van het IXde hoofdstuk *A* niet te rekenen, terwijl de toenemende duurte van vele levensbehoeften en materialen op de andere hoofdstukken eer verhooging dan vermindering van uitgaven kan doen wachten."

Een ongenoemde uit de provincie Overijssel deelt in de *Amst. Ct.* ook zijne gedachten mede over eene mogelijke uitvoering der Noorder-spoorwegplannen.

» Niettegenstaande men — zegt hij — in de noordelijke provinciën van ons vaderland algemeen doordrongen is van het nut en het wenschelijke van den Noorder-spoorweg, hebben alle pogingen schipbreuk geleden, welke tot heden ter uitvoering van de plannen zijn aangewend.

» Het schijnt dat men tot heden te veel heeft gerekend op rijkssubsidie en op vreemd geld.

» Rijkssubsidie kan men voor den Noorder-spoorweg niet hooger verlangen dan aan de Rijn-spoorwegmaatschappij is verstrekt. Op vreemd geld is niet te rekenen zoolang men door het inhouden van eigen geld, bij den vreemde wantrouwen opwekt, terwijl het vooruitzigt op de vreemde geldmarkten door de Russische spoorwegleeningen niet gunstiger is geworden.

» Indien de noordelijke provinciën hare spoorwegen willen en *moeten* hebben, dan moeten zij het geld voor een groot gedeelte uit eigen kas nemen, zelven de lasten dragen van hare lusten en niet hopen op staats-spoorwegen of half door den staat te geven spoorwegen.

» De staten der provinciën Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en Gelderland en de belanghebbende groote steden in die provinciën moeten zich niet langer bepalen tot schrijven en petitioneren, maar beginnen met *te handelen*. Zij moeten niet langer het nut van de spoorwegen aan anderen voorspiegelen, maar door *daden toonen*, dat zij dat nut *willen* en zij zoowel voor de zoo zeer door hen gewenschte en behoefde spoorwegen geld overhebben als voor straatwegen en vaarten.

» In dezen geest moeten de genoemde provinciën zich met de belanghebbende steden en partikulieren vereenigen tot eene naamlooze vennootschap, tot eene *Noorder-spoorwegmaatschappij*."

Hierop geeft de schrijver ook de grondslagen op waarop z. i. die maatschappij moet worden gevestigd.

De vijf noordelijke provinciën zouden te zamen voor een derde; alle aan de lijn komende steden ook voor een derde, en partikulieren voor het laatste derde moeten deelnemen.

Van wege den staat zou worden gegeven: een rijkssubsidie, geëvenredigd aan het subsidie van twee millioen aan de Rijn-spoorweg-maatschappij, berekend naar den afstand. Verder zouden de provinciën en steden, welke moeijelijkheid ondervinden in het negotiëren der kapitalen, het benoodigde kunnen negotiëren uit de in 's rijks schatkist ter amortisatie aanwezige fondsen, tegen eene rente van 4½ pCt.

» Mogt mijn plan — zegt de schr. ten slotte — bijval vinden, dan was het wenschelijk dat de zaak nog vóór de aanstaande somervergadering der staten door gedeputeerde staten in de onderscheidene provinciën wierd voorbereid door eene correspondentie, zoo onderling, als met den minister van binnenlandsche zaken en met de steden."

Het getal brandbrievenschrijvers, neemt evenals reeds vroeger te Veenhuizen, nu ook in de bedelaarskolonie Ommerschans hand over hand toe. Reeds zijn een aantal personen, (waaronder zelfs vrouwen, wier brieven vooral het kenmerk van verregaande ruwheid dragen, zijnde hare bedreigingen meestal met vloeken en verwenschingen doorweven,) door het provinciaal geregtshof van Overijssel tot vijf en zes jaren tuchthuisstraf verwezen, — doch ook deze bestraffing schijnt weinig invloed uit te oefenen op de bedelaarskolonisten, welke met de zucht tot het schrijven van brandbrieven behebt zijn.

Men uit den wensch, dat van wege de hooge Regering eene voorafgaande visering door den directeur of adjunct-directeur over zoodanige gestichten gelast werd van de brieven die uit de koloniën verzonden worden, even als tot nu toe met goed gevolg plaats vindt door de commissiën van administratie over de bestaande gevangenissen in dit rijk, ten opzigte van brieven door gevangenen verzonden wordende.

Hierdoor toch zoude een aantal kosten voor het rijk bespaard, en onderscheidene regterlijke ambtenaren en collegiën in hunne veelvuldige bezigheden niet meer bemoeijelijkt worden.

Landverhuizing.

De *Tielsche Ct.* bevat onder bovenstaanden titel een zeer lezenswaardig artikel, dat wij, om den allezins behartigenswaardigen wenk daarin gegeven, ook hier wenschen mede te deelen:

» Ons vaderland verliest jaar op jaar vele van zijne bewoners als *landverhuizers;* ja — maar niet als *armen*. Die landverhuizers zijn geen bedeelden, geen bedelaars, het zijn welgestelde burgers, meestal lieden, die, beducht voor de toekomst, vooral met het oog op hunne kinderen, een vaderland gaan zoeken, waar voor hun kroost meer kans tot plaatsing is dan hier te lande. Zulke landverhuizers echter, die hunne goederen te gelde maken, en hun geld mede nemen, zijn een verlies voor de algemeene welvaart in het vaderland. Doch de landverhuizing, die ons land goed doet en de armoede verminderen kon, zou van een anderen aard moeten zijn. Dat zij eenmaal komen zal, daaraan twijfelen wij niet; want de nood zal er eindelijk onweêrstaanbaar toe dringen; doch ik zou wenschen, dat het nog geschieden kon, vóór het te laat zal zijn. Wij zouden eene landverhuizing wenschen, bij wijze van kolonisatie op ruime schaal, aangemoedigd, beschermd en geleid door de regering en te vestigen in onze koloniën.

» De ledige plateau's van het heerlijke en gezonde Celebes liggen daar ongebruikt. Borneo, waar de Engelschen op vlammen, waar Brooke reeds een bisdom heeft gevestigd voor de Engelsche kerk! — zullen wij al die weelderige, rijke landen ongebruikt laten, om op onze onvruchtbare zanden te zwoegen en tonnen gouds daarin te begraven? Zoolang ik niet zie, dat men aan die vele wenken, ja vaak luide roepstemmen gehoor wil geven, met het oog op het pauperisme, zoolang hebben wij weinig hoop. Want alleen van eene geregelde, krachtige en breede kolonisatie zouden wij eene invloedrijke werking op den algemeenen toestand van ons armwezen durven hopen; van al het overige snipperwerk verwachten wij nooit iets groots, iets, dat blijft en ingrijpt in de geschiedenis van onze armen.

» De eilanden liggen wel ver, maar zij komen ons met ieder jaar door de steeds versnelde gemeenschap nader. Het is voor ons noodig de banden te versterken, tusschen die verre eilanden en het kleine Nederland.

» Welhaast zal de Rijn zijn grootste rol hebben afgespeeld, als die grootvorst van Europa's stroomen door den Donau tot non-activiteit gedwongen zal worden. Dan valt eene donkere schaduw op Hollands lagen grond, en een dreigende wolk pakt aan onzen gezigteinder zamen als de weg door Sues wordt ontsloten. Zal Nederland dan nog maar altijd den ouden sukkeltred blijven houden en zich niet haasten om vaster voet in den Indischen Archipel te krijgen, niet in tijds zorgen dat wij in het andere wereldrond bloeijen, als wij hier verkwijnen? Mogt Holland eens het Phenicië van het noorden zijn, laat onze Oost dan ons Carthago worden!"

KUNSTNIEUWS.

(*Ingezonden.*)

Met gespannen verwachting zagen wij de aangekondigde voorstellingen van het personeel des heeren J. E. de Vries, directeur van den stads-schouwburg te Amsterdam, te gemoet. Drie stukken zijn dan ook reeds opgevoerd, maar onze verwachting, wij bekennen het met spijt, is zeer teleur gesteld. Een groot deel van het personeel treedt op in rollen die boven hunne krachten verheven zijn. Wij haasten ons echter daarvan uit te zonderen de dames Kleine, Engelman-Bia, Roos, en de heeren Tjassink en Veltman (wanneer laatstgemelde geen jonge rollen speelt), welke als hoogst verdienstelijke kunstenaars hunnen stand eere aandoen. Wij raden daarom den heer de Vries aan, wanneer hij Groningen eens weder mogt bezoeken, aan laatstgenoemden het betere personeel, waarover hij beschikken kan, tot medewerking toe te voegen, opdat het Groninger publiek ook eens oordeelen moge over het gezelschap zoals het in den Amsterdamschen schouwburg zijne voorstellingen geeft.

KERKNIEUWS.

GRONINGEN, 21 Mei. Men verneemt dat de gewone medewerkende leden van het tijdschrift *Waarheid en Liefde* hebben besloten hunne volle instemming met de Nederlandsche Protestantsche unie, den 16den April te Utrecht tot stand gekomen, te kennen te geven; en dat zij deze, waaruit hunne toetreding tot haar volgt, eerlang in eene gemotiveerde adhaesie in hun tijdschrift zullen bekend maken.

— Tot predikant bij de Herv. gemeente van Naarden is beroepen ds. P. B. VAN BUUREN, pred. te Oudenbosch; — bij die van Vlissingen, ds. J. W. FELIX, pred. te Heeg.

— Ds. RUISCH te Ommen heeft voor het beroep naar Scheveningen bedankt; — ds. P. M. LOSGERT, te Bergambacht, voor dat naar Hellevoetsluis; — en ds. K. J. VAN DER SCHEER, te Huins en Lijons, voor dat naar Langweer.

GRONINGEN, 21 Mei. Ds. P. DIJKSTERHUIS, pred. bij de Afges. gemeente alhier, heeft weder een beroep ontvangen en wel naar Leiden.

(*Ingezonden.*)

Geldleening van de Synode der Hervormde Kerk.

Er is bij mij aan huis eene som van *f* 2,50 bezorgd met het volgende bijschrift: »Voor de Synodale geldleening van iemand, wien de bloei der gemeente zeer ter harte gaat, en die, hoewel zelf niet veel vermogende, vurig wenscht, dat ook hier *vele kleintjes* een groot geheel mogen tot stand brengen."

Ik weet de ontvangst van dit geld, 't welk ik ter plaatse, waar het behoort, zal bezorgen, niet anders met hartelijke dankzegging te berigten, en tevens het doel des inzenders niet beter te bevorderen, dan door voor dit berigt een plaatsje in de Courant te verzoeken. Doch dit doende, zij het mij vergund, er nog eenige woorden bij te voegen.

Met den gever wensch ik vurig, dat vele kleintjes een groot geheel zullen tot stand brengen. Ik vertrouw er ook volkomen op, dat dit zal gebeuren. Doch daartoe is vooreerst noodig, dat de leden der Hervormde Kerk zich die geldleening *naar waarheid* voorstellen.

In een artikel, voor eenigen tijd in de *Prov. Ct.* over deze zaak geplaatst, was het eene en andere, dat op een dwaalspoor kan leiden. Daarin wordt verondersteld, dat die geldleening alleen of mede zal dienen *ter verhooging van predikantstractementen*. Dit is verkeerd; zij zal alleen dienen *ter vermeerdering van het aantal* predikanten, hulppredikers en catechiseermeesters en ter verbetering van de opleiding dezer laatsten.

Weet voorts de Steller van dat artikel niet, of er in deze stad *buitengewone* pogingen worden aangewend om de deelneming in deze leening te bevorderen: als lid der commissie van den kerkeraad over deze zaak kan ik hem verzekeren, dat ze geschieden; dat er behalve opwekking van den predikstoel en rondzending van een brief dier commissie, menig gesprek in grooteren en kleineren kring door leden dier commissie en anderen *opzettelijk* wordt gehouden, en zij nog niet aan het einde is van hetgeen zij besloten heeft te doen.

Verwondert het hem, dat er juist in dezen tijd ook eene circulaire van den kerkeraad der Hervormde gemeente te Groningen uitgaat, om gelden te verzamelen tot het aanstellen van een of meer catechiseermeesters, aan wie bij hun onderwijs het gedurig bezoeken der talrijke minvermogende volksklasse zal worden opgedragen, en vraagt hij, hoe deze zaak naast die der Synode staat: de opheldering is gemakkelijk te geven. Daar er eene toenemende belangstelling in het eeuwig lot van *alle* menschen is, een gelukkig teeken van den geest des tijds, heeft de christelijke liefde in de Synode in Julij 1856 besloten, door vermeerdering van het aantal van evangeliepredikers te voorzien in de behoeften van vele talrijke gemeenten aan meer arbeiders in het rijk der waarheid. Op den duur zullen wij daaruit te Groningen ook wel dezulken bekomen; want dat negen predikanten voor eene gemeente van 25,000 zielen veel te weinig is, springt in het oog. Maar tegelijker tijd heeft men in den kerkeraad te Groningen in den voorzomer van 1856, zonder te weten wat in Julij daaraanvolgende te 's Hage zou voorvallen, uit denzelfden aandrang der liefde besloten, het huisbezoek door een of meer catechiseermeesters in te voeren, dewijl er wel vele godsdienstoefeningen, catechisaties, zondagsscholen, enz. in onze stad zijn, maar vele minvermogenden, die dáár behoorden te komen, ze niet bezoeken. Zal eene gedurig, b. v. maandelijks, herhaalde aansporing daartoe geschieden, gelijk bij velen blijkt noodig te zijn, dan moeten daar eenige menschen voor aangesteld worden. Want zullen de predikanten dit alleen verrigten, gelijk sommigen zeggen, dan moet men beginnen met hun getal te verdriedubbelen. Zoo wij eerst 27 predikanten in onze gemeente hebben, in plaats van 9, zullen zij aan huisbezoek, catechisatie en prediking zooveel *kunnen* doen, als voor 't heil der gemeente noodig is. Zoolang hun getal zoo uiterst klein blijft, als tot nog toe, is er bij hun werk velerlei hulp van elders noodig. Vroeger was er ook wel behoefte aan die hulp, maar ten deele besefte men dit minder, ten deele was zij inderdaad ook, minder noodig dan nu, dewijl de bevolking geringer was.

Dit tot inlichting van den Steller. — Er worden meer bezwaren gehoord. Eenigen begrijpen, dat de wijze, waarop de geldleening is ingerigt, anders had behooren te zijn. Er zijn, die haar voor de kerk, er zijn ook, die haar voor de geldschieters veel voordeeliger wilden hebben. Aan de eersten behoef ik wel niet te verzekeren, dat zoo zij renteloze voorschotten of vrije giften willen schenken, deze niet minder aangenaam zullen zijn, dan 't geen nu gevraagd wordt. Aan de laatsten zij herinnerd, dat het hier niet te doen is om eene *geldbelegging*, maar om eene *geldleening*, die zoo min bezwarend mogelijk voor de gemeenteleden is gemaakt. Uit beide tegenstrijdige meeningen blijkt echter reeds, dat er geene wijze van geldverschaffing ware te vinden geweest, welke niet aan velen stof tot aanmerkingen zou hebben opgeleverd. Best is het doorgaans de hand maar aan 't werk te slaan, zonder te wachten, tot er eene volmaakte wijze van uitvoering is gevonden. Want dan komt niets tot stand in deze onvolkomene wereld.

Er zijn ook, die achten, dat het bijzonder belang der gemeente, waarin men woont, moet gaan voor dat der geheele kerk, en men liever voor die gemeente moet werken. Zoo ooit, dan komen hier bijzonder en algemeen belang zamen. Indien er behoefte bestaat, om eene groote gemeente in twee of drie te splitsen, of meer dan de tegenwoordige predikanten te beroepen, kan men die behoefte nooit eerder vervuld zien, dan door ruim deel te nemen in deze geldleening. De Synode zal 't eerst die gemeenten onder de hulpbehoevenden daaruit helpen, welke 't meeste daartoe bijdragen.

»Er is zoo veel te geven; ik kan niet meer doen," hoort men niet zelden. Ja, er is veel te geven, en wat ieder kan en niet kan, moet hij zelf weten. Niemand wordt, Gode zij dank! in onze kerk *gedwongen* tot zulke einden bij te dragen. »Er is zoo veel te geven": dat wil zeggen, er wordt zoo veel gevraagd. Doch door wie of wat gevraagd? Ja, door den mond van menschen; maar dewijl de nood der maatschappij het eischt. Zal die nood onvervuld blijven? Heeft God die maatschappij niet zoo ingerigt, dat menschen *door menschen* moeten geholpen worden? Geeft *Hij* ons niet, opdat *wij* weder zouden geven? En is weigering, waar wij kunnen geven, geene weigering aan Hem, die ons zoo mildelijk geeft?

»Maar ik kan niet meer doen!" God geve, dat elk, die dit nu zegt, zich niet in de eeuwigheid behoeft te verwijten, dat hij tweemaal, dat hij tienmaal meer had kunnen doen.

GRONINGEN, 21 Mei 1857.

P. HOFSTEDE DE GROOT.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

Wegens den Hemelvaartsdag, werd heden te Amsterdam geen effectenbeurs gehouden. Ook zijn geene belangrijke nieuwstijdingen te melden.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

HELVOET 18 Mei, kapit. *Jöhr* Ned. oorl. korvet Pallas, Westindië.
VLISSINGEN 16 Mei, *Pronk* Gesina, Londen; — 17 *Zwaal* Zeemeeuw, Venetië.
HONG KONG 25 Maart, *Ruhaak* Cornelis Smit, Calcutta.
AKYAB 18 Maart, *Muntendam* Cornelia Mathilda, Point de Galle.
ST. GEORGE D'ELMINA 6 April, *Ouwehand* Axim, Axim.
GENUA 13 Mei, *Martens* Minerva, Newc.; — 14 *Schuring* Stad Edam, Hamburg.
MARSEILLE 14 Mei, *Klazen* Rotterdam, Rott.
Op de LOIRE 15 Mei, *Spanjer* Avontuur, Amst.
CARDIFF 18 Mei, *Loos* Bommelerwaard, Dordrecht.
Bij DEAL 15 Mei, *v. d. Laan* Jacoba Alida, Liverpool.
RIJDE 14 Mei, *Horneman* Nova Zembla, v. Bat. n. Rott.
LIVERPOOL 14 Mei, *Jager* Belina, v. Rott., om voor Napels te laden; *Staal* Margaretha, San Sebastian; — 16 *Bos* Eendragt, Nantes.
HAMBURG 18 Mei, *Postema* Jacoba-Hendrika, Ymerdam; *de Jonge* Elisabeth, Amst.; *Braamhorst* Gezina Lammegina, Zwolle.
BOLDERAA 13 Mei, *Jonkhoff* de Hoop, Newc.; *Visser* Marie en Pauline, Amst.

Vertrokken.

AMSTERDAM 18 Mei, *Stuimer* Remelia Johanna, Liverno; *Remmersen* Vrouw Martha, Riga; *de Graaf* Harmanna Gesina, Rendsburg; *Hazelhof* de Vrede, Tonningen; *Huisman* Aurora en *Oltmans* Drie Gebroeders, Bremen; — 19 *Schaap* Maria Johanna, Archangel, *Rozeboom* Eendragt, Bremen.
HONG KONG voor 28 Maart, *Abbink* Amazone, Shanghae; *Kramer* Christina, Havana; *Fokkens* Generaal de Stuers, Melbourne.
AKYAB 19 Maart, *Teerlink* Weltevreden, Bat.
ST. GEORGE D'ELMINA 30 Maart, *van der Eb* Hollandsch Acra, Rotterdam.
BOMBAY 3 April, ... Vasco de Gama, Marseille; — 7 *de Vries* Alida Maria, Falmouth.
HAMBURG 16 Mei, *Kramer* Catharina, Archangel; *Botje* Gesina Alida, Petersburg; — 17 *Hazewinkel* Meika, Bilbao.
FLENSBURG 13 Mei, *van Sluis* Tjakiena, Straalsund.
WARNEMUNDE 15 Mei, *Hazewinkel* Jonge Gerriet, Hull.
SWINEMUNDE 15 Mei, *de Vries* Jantina, Amst.; *Kramer* Harmonie, Londen.

Zeilklaar.

SMIRNA 2 Mei, *Molenaar* Pollux, Tarsus.
LIVERPOOL 14 Mei, *Wekenborg Jzn.* Anna Margaretha, Nerva.

ZOUTKAMP, 20 Mei. Binnengekomen 19 Mei, *Manning* William, Liverpool; *Lever* Alberdina en *Kwint* Jantina, Newc.; — 20 *Reiier* Jacobus Begemann, Sunderl.
Zeilklaar *Pruim* Henderika Alberdina, Archangel.
OOSTMAHORN, 19 Mei. Ter reede 18 Mei, *Heins* Bouwina, v. Brem. n. Amst.
Vertrokken 16 Mei, *Rienks* Nicolaas Theodora, v. Dockum n. Noorwegen; — 17 *Janknecht* Kooph. en Zeevaart, v. Gron. n. Londen; *Dirks* Fenna, v. Zaandam n. Bremen; — 19 *Mulder* Margrieta, v. Utrecht n. Hamburg; *Bol* de Vrouw Martha, v. Gron. n. Londen; *van der Meulen* Hillegonda Maria, v. Dockum n. Noorw.; *Plukje* Tetsia, v. Londen n. Koningsb.
DELFZIJL, 19—21 Mei. Binnengekomen *Kort* Petronella en *Brouwer* Berendina, Hamburg; *Molenkamp* Vr. Aaltje, Ditzum; *van der Leest* Berendina, Leer.
Vertrokken *Udema* Johanna en *Nieland* Trinette, Noorw.; *Oedses* de Hoop, Emden; *Schults* Vaarwel, Hamburg; *Krook* Eensgezindheid, n. Leer.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

15 Mei. *Nieuwenhuis*, Equator, v. Petersb. n. Amst., m. rogge.
Dijk, Barend, v. Petersb. n. Harl., m. rogge.
Fenenga, 3 Gebroeders, v. Petersb. n. Hull, m. haver.
Leuning, Battruida, v. Kjöge n. Londen, m. gerst.
Priebee, Gijsberta Wilhelm., v. Petersb. n. Londen, m. haver.
Hoekstra, Stad Stavoren, v. Petersb. n. Amst., rogge.
Prins, Annegien en Jantje, v. Petersb. n. Schiedam, m. rogge.
Posta, Unie, v. Peterb. n. Londen, m. haver.
Poorta, Tweelingen, v. Petersb. n. Engel., m. haver.
de Groot, Jantina, v. Petersb. n. Holland, m. rogge.
16 —— *Huisman*, Maria Margaretha, v. Petersb. n. Amst., m. lijnzaad.
Bontekoe, Jacobina, v. Petersb. n. Amst., m. rogge.
17 —— *Meesenbroek*, Wierd. Hendrika, v. Petersb. n. Amst., m. rogge.
De wind den 15 Mei Z., Z.Z.O; den 16den Z.ZO., Z.ZW.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

TEXEL 19 Mei, *de Boer* Wilhelm. Henr., Triëst; *Hazewinkel* Prudentia, Alicante; *Pekelder* de Vrouw Grietje, Lond.; *Jager* Jeanne Agatha, Cardiff; — 20 *Zeegers* Catharina, Porto.
HELVOET 19 Mei, *Smit* Dorothea Henr., Passoer.; *Bouman* Johanna Brons, Wilmingt.; *Hazewinkel* Veendam, Triest; *Moesker* Susanna, Licata; *v. Duffelen* Oceaan en *v. Gelderen* Vereeniging, Palermo; *Brouwer* Bernardina, Malta; *Smaal* Bertha, Messina; *Buiten* Sperwer, Trapani; *Ouwehand* Bordeaux, Cette; *Kal* Koophandel, Alicante; *Huininga* Meika Jacoba en *Olberding* Welmoet, Malaga; *Wypkes* Geerdina, Limpias; *Wolkammer* Alberdina en *Hoekstra* Eendragt, Camillas.
BROUWERSHAVEN 19 Mei, *Ulrich* Pres. Ram, v. Soerab. n. Rott.; *v. Waning* Jan v. Brakel, v. Banj. n. Rott.
Bij DOVER 17 Mei, *Drent* Morgenster, v. Livorno n. Lond.
Bij DEAL 17 Mei, *v. Marle* Amelia Augusta, v. Amst. n. Cardiff; 18 *Bossinga* Beerendina, v. Benicarlo n. Hamb.
LONDEN 18 Mei, *v. Hemert* de Zwaan, Cochin; *Stuitje* Christina Johanna, Thisted.
Bij BEVEZIER 16 Mei, *Potjer* Jacomina, v. Triëst n. Hamb.
Bij WIGHT 16 Mei, *de Groot* Jacoba Johanna, v. Nizza n. Petersb.
EXMOUTH 16 Mei, *Hazewinkel* Radboud, Smirna.
Bij PENZANCE 16 Mei, *Bragt* Lucretia, v. Villenova n. Lond.

Vertrokken.

HELVOET 19 Mei, *Kuitse* Jonge Wicher, Petersb.
FALMOUTH 16 Mei, *de Boer* Arjen Brouwer, v. Triest n. Aberdeen.
MIDDLESBRO 16 Mei, *Boswijk* Hendrika, Amst.
GRAVESEND 16 Mei, *Huizinga* Ceres, *Jansonius* Pelikaan en 17 *Koning* Geesina, Petersb.
LIVERPOOL 16 Mei, *Soetenborg* Anna Margar., Nerva; — 17 *Mellink* Waalstroom, Rio Janeiro.
NORTH SHIELDS 16 Mei, *de Boer* Anna Helena, Hong Kong.
BORDEAUX 16 Mei, *Koster* Argo en *Korte* Hendrika Margaretha, Petersb.; *Duintjer* Catharina, Cardiff.
TRIEST 13 Mei, *Lutje* Jacoba Christina, Rott.
SURINAME 9 April, *Ouwehand* Preciosa en *Rosberger* Juno, Amst.
MATANZAS 25 April, *Masdorp* Herm. Franciscus, Falmouth.
SINGAPORE 2 April, *Greefkes* Magdalena, Bat.
RANGOON 14 Maart, *Rademaker* Amstel en *Verschuur* Maria Anna, Falmouth.
KROONSTAD 11 Mei, *van Deest* Jacobus, *Maathuis* Afina v. Linge en *Moesker* Herstelling, Londen; *Jonkhoff* Goudvisch, *Jongman* Marg. Augusta, *Duintjer* Elsina, *Fijn* Diana en *Jager* Magr. Antina, Amst.; *Nieboer* Cornelia, Bremen; *Rozema* Jacob van Cleeff en *Baas* Wilmina, Stokholm; *Pijbes* Geertruida, *Bossmak* Ena Elisabeth en *Zijl* Alpha, Elseneur; — 12 *Atzema* Elbrandina, Amst.; *Prange* Graaf Adolf, Stockholm.

Prijzen van *f* 100 en daarboven. 232ste STAATSLOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

2de Lijst. No. 13691 *f* 1000; nos. 5139, 5465 en 8171 ieder *f* 400; nos. 2399, 2748, 8591, 11061 en 13640 ieder *f* 200; nos. 528, 1399, 8574, 8972 en 15524 ieder *f* 100.

3de Lijst. No. 3032, 8610, 17099 en 18279 ieder *f* 1000; no. 2701, 2800, 3096, 9172, 9709, 10801, 15970 en 17489 ieder *f* 400; no. 1083, 12284, 17940 en 18421 ieder *f* 200, no. 196, 1926, 3075, 3956, 5158, 7970, 12656, 16091, 17772 en 19671 ieder *f* 100.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKTEN.

ROTTERDAM, 19 *Mei*. Tarwe: 160 ℔ H. Kl. *f* 380, *f* 385; 162 ℔ Kleefsche *f* 373, *f* 375; 160 ℔ dito *f* 370; 162 ℔ Bov. Ris *f* 373, *f* 375; 158 ℔ dito *f* 350. Gerst: 124 Oldammer Winter *f* 177.

AMSTERDAM, 20 *Mei*. Tarwe en Rogge zonder handel.

Koolzaad op het najaar $\frac{1}{2}$ p. vl. hooger: op 9 vat in Sept., Oct. en Nov. 82$\frac{1}{2}$ p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk onveranderd, op levering wel zoo aangenaam: op 6/w. *f* 52,75; vlieg. *f* 51,25; Sept. *f* 48,50—*f* 48,50 a *f* 49; Oct. en Nov. *f* 48,25 a *f* 48,75; Dec. *f* 48,25 a *f* 48,50. — Lijnolie dadelijk en op levering williger: op 6/w. *f* 45,25; vlieg. *f* 44; Sept. *f* 44 a *f* 44,25; Oct., Nov. en Dec. *f* 44,25. — Hennepolie op 6/w. *f* 50,75; vlieg. *f* 49,50.

LONDEN, 18 *Mei*. Van inl. Tarwe was heden een matige voorraad ter markt, waarvan met moeite tot de vorige prijzen iets werd verkocht. In vreemde ging zoo weinig om, dat daardoor geen de minste verandering in de prijzen werd te weeg gebragt. — Gerst goed gevraagd tot de prijzen der vorige week. — Boonen en Erwten hebben zich goed op den vorigen stand gesouteneerd. — Haver ferm op de notering der vorige week.

LONDEN, 19 *Mei*. Beste Friesche Boter weder lager op 89 sh.

VEEMARKTEN.

APPINGEDAM, 20 *Mei*. De aanvoer van vee was tamelijk, doch bestond meest in vroegmelkten, en melkkoeijen; de handel was in alles vlug: vaalmelkten, die door den geringen aanvoer hooger werden verkocht, van 16 tot 21 ct. de 5 ons; melkkoeijen *f* 110 a *f* 150; vroegmelkten 15 a 20 ct. de 5 ons, schapen en lammeren veel ter markt en vonden gretige koopers, melkschapen *f* 12 a *f* 20; gelde schapen zonder wol *f* 10 à *f* 17; lammeren *f* 2 a *f* 5.

SCHEEMDA, 20 *Mei*. Onder begunstiging van het schoonste weder, werd alhier heden onze voorjaarsmarkt gehouden. Als naar gewoonte, had er een ruime aanvoer van horenvee plaats, beloopende omtrent 500 stuks. De handel in hetzelve was vooral in den beginne vrij levendig, en de prijs die bedongen werd, hoog. Vaalmelkte koeijen werden naar 15 tot 18 ct. het pond ingekocht, en voor kalfkoeijen besteedde men van *f* 100 tot *f* 160. Er was tevens een buitengewone aanvoer van varkens, die vlug van de hand gingen. De prijs voor biggen besteed beliep van *f* 7 tot *f* 14.

LONDEN, 18 *Mei*. De aanvoeren van horenvee en schapen van het vasteland gedurende de afgeloopene week waren matig. Bij het tolkantoor zijn aangegeven: 477 ossen en koeijen, 366 kalveren, 1516 schapen en 4 varkens. De stemming in runderen was flaauw en een groot gedeelte bleef onverkocht. Het warme weder houdt den kooplust tegen. De besteedde prijzen waren echter nagenoeg gelijk aan die der vorige week. Ook schapen waren flaauw gestemd; lammeren daarentegen gezocht en gretig verkocht tot eene verhooging van prijs. Kalveren en varkens waren onveranderd.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 20 *Mei*.

Nederl. Werkel. Schuld 2$\frac{1}{2}$ pCt. 63$\frac{11}{16}$; Dito Dito 3 pCt. 76$\frac{1}{4}$; Dito Dito 4 pCt. 96$\frac{1}{8}$. — SPANJE, Onbep. Stukken 1$\frac{1}{4}$ pCt. 24$\frac{1}{16}$; Dito Binnenl. 6/m. 3 pCt. 37$\frac{7}{8}$; Dito Buitenl. £ 85, 3 pCt. 41$\frac{3}{4}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 45$\frac{5}{8}$; Dito 1856, 3 pCt. 44$\frac{1}{4}$. — RUSLAND, bij *Hope* en Co. 1798 en 1816 5 pCt. 104$\frac{1}{4}$; Dito, te Londen, 4$\frac{1}{2}$ pCt. 94$\frac{3}{4}$; Dito, bij *Stieglitz*, 1855, 6de serie, 5 pCt. 97$\frac{1}{4}$. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 76$\frac{3}{8}$; Dito Dito 2$\frac{1}{2}$ pCt. 39$\frac{9}{16}$; Dito rente Amsterdam, 1854, 5 pCt. 88$\frac{1}{8}$; Dito Nationale Metalliek 5 pCt. 77$\frac{9}{16}$. — MEXICO, Onbep. Stukken 3 pCt. 21$\frac{1}{4}$. — Russische spoorweg-aandeelen *f* 77$\frac{1}{4}$.

ADVERTENTIEN.

PREDIKANTEN-VEREENIGING.

VERGADERING op DINGSDAG den 26sten Mei 1857, des voormiddags *precies te* 10 *uur*, in het CONCERTHUIS te *Groningen*.

J. DOUWES, JR.,
Scriba.

VERGADERING van de AFDEELING *WINSCHOTEN* van het **Nederlandsche Zendelinggenootschap**, op DINGSDAG den 9den Junij aanstaande, welke des namiddags te 2 uur zal worden geopend met het houden eener **GODSDIENSTIGE REDE** door Ds. B. J. RIEDEL van *Stads-Kanaal*, in de Kerk der Hervormden te *Beerta*, en voortgezet in het Logement van B. CRAKER aldaar.

U. P. GOUDSCHAAL,
Secretaris.

De Contra-partij

is bepaald op **Vrijdag den 29sten Mei aanstaande**, des avonds te acht uur.

Meerdere DAMESKAARTJES, à *f* 2.00, benevens KAARTJES voor VREEMDELINGEN, à *f* 8.00, zijn voor de Heeren Inteekenaren verkrijgbaar bij den eerstondergeteekende.

WIJCKERHELD BISDOM.
EPPO CREMERS.

STADS-SCHOUWBURG.

Heden, Vrijdag den 22sten Mei 1857:

DE JONGE DAMES VAN *Saint Cyr*,

Tooneelspel in 5 Bedrijven, naar het Fransch.
GEVOLGD DOOR:

EEN DIENST AAN MIJN VRIEND BLANCHARD,

Blijspel met Zang in één Bedrijf.
Aanvang te 7 uur precies.

ZATURDAG den 23sten Mei *de zekere sluiting van het Tooneel.*

TE HUIS.

CHRISTELIJK LOGEMENT VOOR VROUWELIJKE PERSONEN,

Bethaniën-Dwarsstraat bij de Hoogstraat, K 140,
te *Amsterdam*,
OPGERIGT DOOR DE
vereeniging ter verbreiding der waarheid.

Deze Inrigting heeft ten doel om aan Vrouwelijke Personen, vooral uit den Dienstbaren Stand, op min kostbare wijze, een veilig onderkomen te verschaffen, als:

1) Voor diegenen, welke, van ziekte hersteld, de Gasthuizen verlaten hebben en Verblijf zoeken;
2) Dienstmeisjes, die onverwacht uit hare Dienst worden ontslagen, en, op verzoek van hare Heeren of Vrouwen, opgenomen kunnen worden, of bij voorspraak van andere Personen, welke zich voor de kosten borg stellen;
3) Doortrekkende Personen;
4) Meisjes, die van andere Steden of Plaatsen komen, om alhier eene Dienst te zoeken.

Aan alle zoodanige, zich aanmeldenden, wordt provisioneel verblijf voor 24 uren verleend; tot langer verblijf is onderzoek naar hare personen en omstandigheden vooraf noodig. Aan van onzedelijkheid verdachte Personen wordt geen toegang verleend. Voorkoming van verleiding tot onzedelijkheid en verschaffing van een Christelijk »*Te Huis*" voor wie zulks tijdelijk behoeven en verlangen, is het doel dezer Inrigting.

De Kosten voor Huisvesting, Voeding en verdere Verzorging (ziekte hiervan uitgesloten) zijn bepaald op 50 Cents in de 24 uren; Nachtverblijf voor één nacht alleen 20 Cents, per Week 90 Cents. Elk der zich voordoende Personen moet zich aan de huisregels onderwerpen; de in deze Klasse logerende Personen zullen de huiselijke werkzaamheden onderling moeten verrigten. Dit is noodig in het belang der logerenden zelven, ten eerste: om ledigheid en daaruit voortvloeijende verkeerdheden te voorkomen; ten tweede: gelegenheid te geven tot oefening in de noodzakelijke vereischten van eene Dienstbode, opdat, indien het gevraagd wordt, de Directie in de gelegenheid zij, getuigenis van bekwaamheid te kunnen geven: een en ander is bijzonder noodig, bij de vele aanvragen om fatsoenlijke Dienstboden uit »*Te Huis*" te bekomen, en daarom doet zich deze inrigting voor den Dienstbaren Stand, om spoedig geplaatst te worden, zeer aanbevelen.

De Dienstboden, welke van deze inrigting gebruik maken, hebben steeds het regt om des Zondags haren uitgaanstijd en verdere vrije uren hier te komen doorbrengen; zij worden zoo doende van vele verkeerde kennismaking afgehouden; zij kunnen hier voortdurend haar »*Te Huis*" hebben. — Het Vrouwelijk Bestuur zal, zoo veel mogelijk, haar in hare diensten gadeslaan, en voortdurend tot hulp, raad en leiding verstrekken.

Ook voor Jufvrouwen, niet tot den Dienstbaren Stand behoorende, bestaat eene Tweede Klasse van Verblijf, volgens hooger Tarief; en deze zijn natuurlijk van de huiselijke werkzaamheden vrijgesteld, en worden overeenkomstig haren stand behandeld.

Geene Godsdienstige gezindheid wordt van de opname uitgesloten; het Protestantsch Christelijk beginsel is heerschende, zoodat nimmer ten behoeve van andere Gezindheden, *inbreuk* hierop zal mogen gemaakt worden.

Met het geven van inlichtingen en het overmaken van giften voor deze ook voor de Stad en Provincie Groningen belangrijke inrigting belast zich Prof. J. J. P. VALETON.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Getrouwd:

Jhr. P. F. O. SICKINGHE
en
O. C. VAN ECK.

ARNHEM, 14 Mei 1857.

*** Getrouwd:

W. H. DROST
en
H. B. HOPMA.

WINSUM, 15 Mei 1857.

*** Getrouwd:

J. L. DEELMAN
en
J. C. TIEL.

GRONINGEN, 21 Mei 1857.

*** Bevallen van twee ZONEN M. R. VAN SAANEN, geliefde Echtgenoot van

E. SCHILTHUIS.

GRONINGEN, 13/15 Mei 1857.

*** Bevallen van eene DOCHTER B. A. TEN OEVER, Echtgenoot van

WILLEM H. MIEDENDORP.

GRONINGEN, 18 Mei 1857.

*** Heden beviel van een' ZOON E. A. VIETOR, Echtgenoot van

KEPPEL HESSELINK.

VOORTSTREVEN, bij *Zutphen*, 18 Mei 1857.

*** Heden beviel voorspoedig van een' ZOON A. S. D. TER HORST, Echtgenoot van

J. A. SELVA.

GRONINGEN, 19 Mei 1857.

*** Heden beviel voorspoedig van een' wélgeschapen ZOON CHRISTINA G. BROEKEMA, geliefde Echtgenoot van

P. H. KAMMENGA.

OUDE PEKELA, 19 Mei 1857.

*** GRONINGEN, 15 Mei 1857. Heden avond overleed, in den ouderdom van ruim acht jaren, GESINA HELENA, geliefd Dochtertje van J. S. HAVINGA OORTWIJN en J. HAVINGA OORTWIJN—BUSEMAN.

, Door de ERVEN C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, te *Groningen*, zal op morgen worden uitgegeven:

NADERE TOELICHTING

van de Beschouwingen van sommige door de Staten der Provincie Groningen vastgestelde ontwerpen ter algemeene verbetering der Scheepvaartkanalen in de Provincie,

VAN DEN HEER

H. OORTWIJN,

Kolonel-ingenieur, gepensioneerd met den rang van Generaal-majoor, Ridder der Militaire Willemsorde 4de klasse,

DOOR

DE STAATSCOMMISSIE,

TER ZAKE VAN DE VERBETERING EN VEREENIGING DER SCHEEPVAARTKANALEN ENZ.

Prijs *f* 0,50.

Voorts wordt door genoemde Uitgevers met goed succes gedebiteerd:

Aan den Haard,

Geschiedenissen uit het dagelijksche leven,

FRANZ HOFFMANN

NAVERTELD

DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR.

PRIJS *f* 1,50.

DE WET

BETREFFENDE

MINDERJARIGHEID EN VOOGDIJ

opgehelderd door Practische Aanmerkingen; een Handboekje voor Voogden en Toeziende Voogden.

PRIJS *f* 0,50.

VOOR HET

REIZEND PUBLIEK EN DEN HANDEL.

Bij den Boekhandelaar **S. C. VAN DER SLEESEN,** in de Oosterstraat te *Groningen*, is uitgegeven:

PROVINCIALE

Reiswijzer van Groningen.

Vertrek en aankomst der Diligences, Stoomboten en Vrachtwagens.

Met opgave van den tijd op welken de Kantoren der verschillende Diensten zijn geopend.

De vele veranderingen, die er in den laatsten tijd in het Personen- en Goederen-vervoer hier ter Stede hebben plaats gevonden, hebben den Uitgever de meening doen opvatten, dat eene Algemeene Tabel der thans bestaande Postwagens ens. aan het Reisend Publiek en den Handel niet ongevallig zoude zijn. — Bij belangrijke mutaties zal deze Lijst telkens worden vernieuwd.

PRIJS: *Opgeplakt* **15** *Ct.*, *los* **10** *Ct.*

BURGEMEESTER en WETHOUDERS te *WINSCHOTEN* brengen bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat er jaarlijks ter dezer plaatse

TWEE PAARDENMARKTEN

zullen worden gehouden, de **eene** op den **11den Junij,** mits niet invallende op ZATURDAG of ZONDAG, in welk geval de Markt zal gehouden worden op den volgenden MAANDAG, en bijaldien de 11de Junij invalt op DINGSDAG of WOENSDAG, zal de Markt gehouden worden op den volgenden DONDERDAG; de **andere of tweede Markt** op MAANDAG voorafgaande den eersten WOENSDAG in October, en bij gevolg in dit jaar **op den 11den Junij en den 5den October e.k.,** om alzoo in verbinding te staan met de bekende *Oldenburger Paardenmarkt.*

WINSCHOTEN, 16 Mei 1857.

Burgemeester en Wethouders voornoemd:
G. A. VENEMA.
F. J. VAN DIJK,
Secretaris.

De DIRECTIE van het GENERALE ZIJLVEST *DER DRIE DELFZIJLEN* gedenkt, onder nadere goedkeuring, op DONDERDAG den vierden Junij e.k., ten Huize van W. KRUIZINGA, te *Winneweer*, des middags te twaalf uur,

AAN TE BESTEDEN:

1) **Eenige REPARATIËN aan de Werken van het Generale Zijlvest, benevens het UITBAGGEREN van eenige plaatsen in het Damsterdiep; enz.**
2) **ADIDEN van de GROOTE- of DORPSTER-ZIJL, te *Delfzijl*, waaronder een paar nieuwe VLOEDDEUREN.**
3) **ADIDEN aan de Slochter- en Scharmer-Zijl, te *Delfzijl*, waaronder almede een paar nieuwe VLOEDDEUREN.**
4) **Het VERWEN van de ZIJLVESTER-OBJECTEN; en**
5) **Eenige belangrijke REPARATIËN aan de MUDER-KLAPBRUG en het HUISJE gelegen bij *Winneweer*.**

Deze AANBESTEDINGEN zullen geschieden **bij enkele Inschrijvingen,** overeenkomstig het laatste Artikel van de relative Bestekken, die ten Huize van AANBESTEDING en aan het ZIJLVESTERHUIS te *Delfzijl* ter lezing liggen, van af den 23sten dezer maand.

Het AANWIJS der WERKEN zal worden gedaan door den Architect R. VAN BUUREN, op ZATURDAG den 30sten dezer te *Delfzijl*, en buiten *Delfzijl* op MAANDAG den 1sten Junij, om tien uur van uit het ZIJLVESTERHUIS te *Delfzijl*, en om vier uur de MEEDER-KLAPBRUG bij *Winneweer*.

DELFZIJL, 15 Mei 1857.

De Overste Schepper:
W. HORA SICCAMA VAN SLOCHTEREN.
De Secretaris:
R. P. CLEVERINGA, J.z.

AANBESTEDING

VAN

VLOEDDEUREN.

De **DIRECTIE** van het ***ADUARDER ZIJLVEST*** is voornemens, onder nadere approbatie, op WOENSDAG den 10den Junij e.k., des namiddags om 2 uur, ten Huize van den WAARMAN te *Aduarderzijl*, bij enkele Inschrijving aan te besteden:

Het doen van eenige Herstellingen en Vernieuwingen, waaronder van VLOEDDEUREN, aan de ZIJLVESTERWERKEN, met bijlevering der benoodigde Materialen.

Het BESTEK ligt ter lezing bij J. BRUINS, te *Groningen*; bij T. G. MEINEMA, te *Dorkwerd*, en bij den WAARMAN voornoemd.

HOOGKERK, 16 Mei 1857.

Op last der Directie voornd.,
De Secretaris:
D. T. SMID.

TWEEDE VERIFICATIE.

De SCHULDEISCHERS in het Faillissement van **JAN WESTENBORG,** Commissionnair in Granen te *Groningen*, worden verwittigd, dat de **TWEEDE VERGADERING ter verificatie van Schuldvorderingen** door den Heer REGTER-COMMISSARIS is bepaald op MAANDAG den 8den Julij 1857, des voormiddags te tien uur, in de REGTZAAL der ARRONDISSEMENTS-REGTBANK te *Groningen*, en worden de belanghebbenden bij deze **opgeroepen,** aldaar tegenwoordig te zijn.

De Curator in voornoemd Faillissement:
C. B. WICHERS,
Curator.

Namens de COMMISSIE tot herziening van het **REGLEMENT** op de **WEDUWENBEURS** der Classis *Winschoten*, worden de LEDEN dier Beurs uitgenoodigd tot het houden eener **VERGADERING** ten Huize van den Logementhouder RANDA MULDER, te *Winschoten*, op WOENSDAG den 3den Junij d. j., des namiddags te 2 uur.

E. H. SIKKES.

Stoomvaart

VAN

Harlingen op Newcastle en Leith.

Het nieuwe **IJZEREN STOOMSCHIP** van de ***NORTH of EUROPE COMPANY,***

EIDER,

Kapit. JOHN MULLETT, zal vertrekken:

naar *Newcastle* ZATURDAG den 30sten Mei;
» *Leith* WOENSDAG den 10den Junij.

Adres bij de Agenten

VAN OPPEN'S ZONEN.

Het DORPSTER ZIJLVEST gedenkt, op ZATURDAG den zesden Junij e.k., des namiddags te 4 uur, ten Huize van den Kastelein K. STAR, te *Leermens*, te

VERKOOPEN OP AFBRAAK;

eene **BEHUIZING,** staande en gelegen te *Leermens*, in Sectie B, op no. 886, laatst bewoond geweest door A. T. SLAGTER en Vrouw.

Namens het Zijlvest voornoemd,
De Secretaris:
R. P. CLEVERINGA, J.z.

HET KANTOOR DER HYPOTHEKEN,

van het **KADASTER** en der **SCHEEPSBEWIJZEN** te *Groningen*, wordt **Maandag den 25sten Mei VERPLAATST** naar de **NIEUWE EBBINGESTRAAT,** lett. O no. 15.

DE BOEKHANDEL

EN

BRANDWAARBORG-MAATSCHAPPIJ

van T. T. BORGESIUS is **verplaatst** van ***Zuidbroek*** naar ***Hoogezand***, Noordzijde; hopende hier het vroeger genoten vertrouwen van mijne Begunstigers waardig te blijven, beveel ik mij minzaam in de gunst van mijne Plaats- en Gewestgenooten aan.

HOOGEZAND. T. T. BORGESIUS.

J. L. DEELMAN,

Boekbinder en Linieerder,

berigt bij deze aan zijne geachte Begunstigers, dat hij is **verhuisd naar de STOELDRAAIJERSTRAAT,** boven den Porseleinkoopman GEERSINGA, alwaar hij zich bij vernieuwing in bovengenoemde werkzaamheden ten vriendelijkste aanbeveelt.

P. C. Norden,

Meubelmagazijn, Steentilstraat,

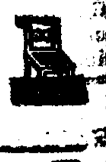

is ruim voorzien van **MAHONIE- en ANDERE MEUBELEN, ZITTINGS-, RIET-** en alle soorten van **STOELEN** en **SPIEGELS;** verzoekt gunst en rekommandatie.

Bij J. T. Levie,

Zwanenstraat, is op de **1ste Lijst,** 5de Klasse, der thans trekkende **223ste STAATSLOTERIJ** getrokken de **PRIJS** van ***f* 1000,** op no. **5701,** zijnde **twee halve huurloten.**

HEDEN MORGEN VERLOREN:

een **GOUDEN SLOT** met CANTILLE KORALEN, bij het gaan van de Boteringestraat naar de Martinikerk. Adres aan het BUREAU dezer COURANT.

Een mijner bekenden uit een nabijgelegen Dorp heeft mij onder dankbetuiging verhaald, dat zijne Vrouw van eene twaalfjarige rheumatische kwaal (maagkramp) door het gebruik van eenen Goldbergschen Ketting genezen is. Hij zegt, dat spoedig na de aanlegging al verzachting van pijn gevolgd is, en de lijderes van dag tot dag in beterschap toenam. Hij kwam er nu weêr een voor eene andere vrouw halen, die ook aan rheumatismus lijdende is.

UITHUIZEN, 5 April 1857.

J. SCHUURMAN NIEVEEN.

Goldberger's Kettingen

hebben vele menschen hier te lande genezen van rheumatische hoofdpijn, doofheid, hartkloppingen, verlamming, zware chronische hoofdpijn en daardoor veroorzaakte toevallen en duizelingen, pijn in de lenden, gewrichtspijn, knubbeljicht, aangezigtspijn, kiespijn, kramp in de borst en in de kuiten, oorpijn, zwellingen, enz.

De vele attesten, die ons toegezonden zijn, kunnen belangstellenden in Goldberger's Brochure vinden, waarin ook gebruiksaanwijzing, doctorale attesten en goedkeuringen, verschillende wetenschappelijke verhandelingen over de werking dezer Kettingen, enz. te lezen zijn. Deze Brochure wordt gratis afgegeven in onderstaande Depôts.

GOLDBERGER'S KETTINGEN kosten *f* 1,80, *f* 2,70, *f* 3,60, *f* 5,40.

GOLDBERGER'S OORMAGNETTEN *f* 1,80 het paar.

GOLDBERGER'S GALV. ELECTR. RINGEN *f* 1,20 en *f* 1,80 het stuk.

Amsterdam, VERKOOPHUIS; *Assen*, H. P. A. VAN GORCUM; *Delfzijl*, A. W. C. KEIJZER; *Groningen*, C. RIKKERS en M. GAASBEEK; *Hoogezand*, F. M. DIKEMA; *Meppel*, A. JEULEN en Co.; *Nieuwolda*, R. P. v. CALCAR; *Noordbroek*, W. B. TEDINGA; *Pekela*, J. T. FELDBRUGGE en FELDBRUGGE en Co.; *Stads-Kanaal*, H. KREKEL; *Steenwijk*, K. TIMMERMANS; *Veendam*, S. SAVENIJE; *Winschoten*, G. WASMAN, en in de bekende Depôts in de andere Steden.

, Bij **H. A. M. ROELANTS,** te *Schiedam*, ziet het licht: EENE

GOEDKOOPE UITGAVE

VAN

HEINRICH ZSCHOKKE'S

UITGEZOCHTE VERHALEN.

HIERVAN IS REEDS VERSCHENEN:

I. **GROOTE KLEINIGHEDEN.** INHOUD: Het huisgezin van den hernhutter. — Een gek uit de negentiende eeuw. — Kleine oorzaken. — De vorstenblik. — Het is best mogelijk.
II. **OUD EN NIEUW.** INHOUD: De millionnair. — Het ongehoorde wonder. — Blondijn van Namen. — Twaalf uren in doodsangst. — De Walburgsnacht. — De avond voor het huwelijk. — De boon.
III. **ERNST EN LUIM.** INHOUD: De stichting van Maryland. (Eene landverhuizing naar Amerika.) — Hans Wind. — De herberg te Cransac. — IJslandsche brieven. — Grootheid geen geluk.
IV. **WEZEN EN SCHIJN.** INHOUD: Een keizer die burger werd. — Aan Rosaïs over voorgevoelens en beschermgeesten. — De koning van Akim. — Voorteekenen. — De prinses van Wolfenbuttel. — De lamp van Anaxagoras en de Russische vorstin. — Euphrasia, over den naroem.

De prijs van ieder Deel, dat afzonderlijk verkrijgbaar is, en circa 350 pagina's druk bevat, is *f* 1.80, en in keurig linnen banden *f* 2.20.

FRIESCHE STOOMBOOT-REEDERIJ,

gevestigd te *HARLINGEN.*

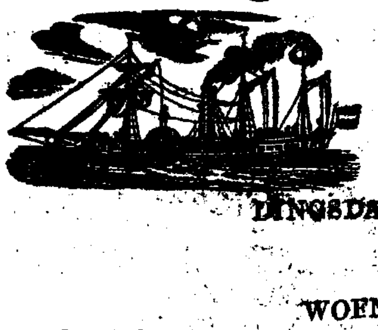

Amsterdam, Harlingen, Leeuwarden en *Groningen.*

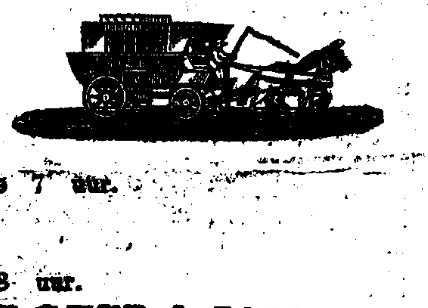

Vertrek van AMSTERDAM:

DINGSDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS, 's morgens te 7 uur.

Van HARLINGEN:

WOENSDAGS, VRIJDAGS en ZONDAGS, 's morgens te 8 uur.

Onmiddellijk na aankomst vertrekt eene wélingerigte **DILIGENCE** van ***VAN GEND & LOOS,*** van ***HARLINGEN*** naar ***LEEUWARDEN*** en — in eens door — naar ***GRONINGEN.***

Van ***GRONINGEN:*** DINGSDAGS, DONDERDAGS en ZATURDAGS, 's avonds te 10 uur.

Van ***LEEUWARDEN*** den VOLGENDEN OCHTEND te 5 uur.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen,*

Mei 1857.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
10	759,19	757,78	757,29	9,0	14,0	11,3	0,63	0,54	0,69	N.O.t.O.	O.N.O.	N.O.t.O.	bewolkt.	bewolkt.	betrokken.
11	757,41	757,32	758,14	7,3	13,0	9,2	0,87	0,73	0,76	O.N.O.	„	„	betrokken.	betrokken.	„
12	761,69	762,40	764,55	8,7	14,5	9,3	0,73	0,64	0,78	N.O.t.O.	N.O.	N.O.	helder.	wein. bew.	helder.
13	766,41	765,76	766,11	9,2	16,1	9,3	0,73	0,51	0,81	O.	O.t.N.	„	betrokken.	bewolkt.	„
14	766,80	766,17	765,71	11,2	17,3	12,5	0,75	0,49	0,72	O.t.Z.	O.t.Z.	N.O.t.O.	helder.	bew. (heibr.)	„
15	765,73	764,97	764,78	13,1	19,8	13,4	0,64	0,43	0,74	O.Z.O.	O.Z.O.	N.O.	„	held. (heibr.)	held. (heibr.)
16	764,44	763,56	764,62	12,0	20,3	12,6	0,75	0,46	0,82	O.t.N.	N.N.O.	N.N.W.	betrokken.	bew. (heibr.)	betrokken.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.